

**Nr 100.**

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om förbud mot politiska uniformer; given Stockholms slott den 28 februari 1947.*

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag om förbud mot politiska uniformer.

**GUSTAF.**

*Eije Mossberg.*

---

**Förslag**

till

**Lag****om förbud mot politiska uniformer.**

Härigenom förordnas som följer.

**1 §.**

Bärande av uniform eller liknande klädedräkt, som tjänar att utmärka bärarens politiska meningsriktning, vare förbjudet. Förbud som nu sagts avser jämväl uniformsdel, armbindel eller annat därmed jämförligt i ögonen fallande kännetecken.

**2 §.**

Bryter någon mot vad i 1 § är stadgat, straffes med dagsböter. Vad olovligen burits vare förbrutet.

**3 §.**

Böter som ådömas enligt denna lag tillfalla kronan.

---

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1947.

---

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t  
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 31 januari  
1947.*

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför statsrådet Mossberg.

Den 30 juni 1947 utlöper giltighetstiden för gällande lagstiftning om förbud mot politiska uniformer. Statsmakterna ha alltså att dessförinnan taga ställning till frågan om förlängd giltighet av nämnda lagstiftning. Jag anhaller nu att få anmäla denna fråga.

Enligt lagen den 30 juni 1933 (nr 472) om förbud mot politiska uniformer äger Konungen, där det finnes påkallat för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet, förbjuda bärande av uniform eller liknande klädedräkt, som tjänar att utmärka bärarens politiska meningsriktning. Sådant förbud skall jämväl avse uniformsdel, armbindel eller annat därmed jämförligt i ögonen fallande kännetecken. Lagen innehåller vidare bestämmelser om straff för överträdelse av utfärdat förbud m. m. — Lagen trädde genast i kraft och gällde ursprungligen till och med den 30 juni 1935. I en slutbestämmelse föreskrevs, att å förseelse, som begåtts under lagens giltighetstid, jämväl efter utgången av nämnda tid de i lagen meddelade bestämmelserna skulle tillämpas. — Med stöd av lagen utfärdade Kungl. Maj:t den 20 juli 1933 kungörelse (nr 481) om förbud mot politiska uniformer.

Lagen erhöll sålunda allenast provisorisk giltighet. Föreskriften härom tillkom på förslag av riksdagen. Första lagutskottet anförde i denna del i sitt utlåtande (nr 53) att det givetvis vore svårt att bedöma, huruvida behovet av den föreslagna lagstiftningen vore blott tillfälligt, samt att det med hänsyn härtill och då en viss tids erfarenhet av de nya bestämmelserna i allt fall torde vara önskvärd syntes lämpligt, att lagen erhöles allenast provisorisk giltighet.

Lagen har sedermera erhållit förlängd giltighet för tre år i sänder, senast genom lag den 17 mars 1944 (nr 97). Såsom skäl för dessa förlängningar har anförts, att anledning icke saknades att befara, att, därest lagstiftningen upphörde, vissa politiska gruppbildningar skulle visa benägenhet att bruka uniformer i propagandasyfte eller för att eljest ådagalägga sin politiska

åskådning samt att det med hänsyn härtill skulle vara till gagn för ordning och säkerhet, om lagen tills vidare finge gälla.

I anslutning till de beslutade förlängningarna av uniformslagens giltighetstid har Kungl. Maj:t utfärdat förnyade kungörelser om förbud mot politiska uniformer, senast den 24 november 1944 (nr 747). Sistnämnda kungörelse innehåller de bestämmelser rörande uniformsförbud, vilka Konungen enligt 1933 års lag bemyndigats utfärda, ävensom hänvisning till att lagens stadganden angående påföljd för överträdelse av förbudet, åtal för sådan överträdelse och domstol, där åtal skall anhängiggöras, skola äga tillämpning. Kungörelsen förklaras skola gälla tills vidare, dock längst till och med den 30 juni 1947.

*Föredraganden.*

Lagstiftningen om förbud mot politiska uniformer kommer den 30 juni innevarande år att ha varit gällande under fjorton år. Den har under denna tid otvivelaktigt fyllt sitt ändamål därigenom att den motverkat uppkomsten av sådana störningar av den allmänna ordningen, som den varit avsedd att förhindra. Även om för närvarande behovet av en förbudslagstiftning av denna art kan synas mindre än tidigare, visa enligt min mening erfarenheterna att det ur ordnings- och säkerhetssynpunkt är önskvärt att en lagstiftning på området finnes. Detta synes motiverat också för att klart markera att bärande av uniformer icke bör ingå såsom ett inslag i det politiska livet i ett demokratiskt samhälle. En lagstiftning av förevarande art kan också i viss mån betraktas som ett komplement till 1934 års lag om förbud mot vissa sammanslutningar. Det må i detta sammanhang anmärkas, att sistnämnda lagstiftning enligt till lagrådet remitterat förslag till ändrad lagstiftning angående brott mot staten och allmänheten skall ersättas av särskilda bestämmelser i strafflagen av i sak enahanda innebörd.

Med hänsyn till vad jag nu anfört och då några olägenheter av lagstiftningen om förbud mot politiska uniformer icke försports, synes anledning saknas att giva denna lagstiftning tidsbegränsad giltighet. Den nuvarande lagens karaktär av fullmaktslag synes vidare böra övergivas och i själva lagen införas de förbudsbestämmelser, som för närvarande äro gällande enligt av Kungl. Maj:t med stöd av lagen meddelat förordnande.

I enlighet med det anförda förordar jag, att för tiden efter den 30 juni 1947 den nuvarande lagen om förbud mot politiska uniformer ersättes av en ny lag i samma ämne av permanent karaktär.

Den nya lagen synes böra i 1 § upptaga nu gällande förbudsbestämmelser på förevarande område. I 2 § torde böra upptagas bestämmelse att den som bryter mot förbudet straffas med dagsböter ävensom att vad olovligen burits skall vara förbrutet. Som en 3 § torde böra införas bestämmelse att böter, som ådömas enligt lagen, tillfalla kronan. Den nuvarande lagen innehåller, utöver bestämmelser av det innehåll som nu föreslagits skola upptagas i den nya lagen, föreskrift därom att om någon fortsätter att bryta mot

uniformsförbudet under tid då han är ställd under tilltal för sådan förseelse, han skall för varje gång stämning utfärdats och delgivits fällas till enahanda ansvar. Jämlikt övergångsbestämmelserna till lagen den 3 juni 1938 om ändring i vissa delar av strafflagen gäller numera i stället för ifrågavarande stadgande, att som särskilt brott skall anses vad den brottslige före varje åtal förbrutit. Särskild bestämmelse av detta innehåll synes ej erforderlig i den nya lagen utan torde det få ankomma på rättspraxis att enligt allmänna regler avgöra huruvida i dylikt fall flerfaldig brottslighet skall anses föreligga. I den nya lagen synas ej heller erfordras särskilda regler om åtal och om domstol, vid vilken åtal skall anhängiggöras. I sistnämnda hänseende är att märka, att enligt 25 § lagen om införande av nya rättegångsbalken den domsrätt, som i stad tillkommer polisdomstol, skall övergå å stadens rådhusrätt.

Föredraganden hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över upprättat förslag till *lag om förbud mot politiska uniformer*, av den lydelse bilaga<sup>1</sup> till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:  
*Per Ihrfelt.*

---

<sup>1</sup> Denna bilaga, som är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 24 februari 1947.*

N ä r v a r a n d e:

justitieråden LAWSKI,  
GYLLENSWÄRD,  
NISSEN,  
regeringsrådet KUYLENSTIERNA.

Enligt lagrådet den 20 februari 1947 tillhandakommet utdrag av protokoll över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 31 januari 1947, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om förbud mot politiska uniformer*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av chefen för socialdepartementets rättsavdelning revisionssekreteraren L. G. Ohlsson.

*Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.*

Ur protokollet:

*Åke Mossler.*

---

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t  
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 februari  
1947.*

N ä r v a r a n d e:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD,  
QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON,  
STRÄNG, MOSSBERG, WEIJNE.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler statsrådet Mossberg lagrådets den 24 februari 1947 avgivna utlåtande över det den 31 januari 1947 till lagrådet remitterade förslaget till *lag om förbud mot politiska uniformer* samt hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

*Sven Sigurdson.*

---